

glicisme franc *mítig*, que almenys respongué a un avenç collectiu cap a la democràcia? Val més l'esperit dels 1902, 1906, 1930, que els anys ignominiosos del Gran Papà. En tot cas ¿per què aqueixa por d'usar el terme nostre, català de tots temps, *aplec*? Por de ser titllats de tradicionalistes? Noble cosa al capdavall. ¿De gent devota, «massa catòlica»? Millor això que el conformisme. No voldran dir «massa cristiana»? Això ja put a Opus-Dei. L'*aplec*, almenys, era flairós de catalanitat.

Trobadis [edicions del Labèrnia de fi del S. XIX]. *Trobador*: en el sentit poètic G. de Cervera, Cerverí de Girona, i en molts passatges de Lull: «lo cavaller cantava una novella cançó, en la qual blasmava los *trobadors* que havien dit mal d'amor, e qui no havien loada --- aquella dona ---», *Blanq.* II, 47.28; 'el qui fa una troballa', *CostTort.* (supra). *Trobadoresc. Trobaire.*

Troballa, encara que no el recullin els diccs. fins a c. 1900, ha de ser molt més antic, potser ja medieval; és veritat que, en canvi, s'assenyala *trobament* en el S. XIV (DAG.) i en Busa-N.; *atrobament* tres exs. de Lull (Colom, *Gl.*). Vulgarment *trobo* (mj. S. XIX, val. i mall., DAG.), i àdhuc a Bna. (aquí res més que col·loquial i poc corrent): «un clau! Ja tenim un clau. El company va corre per veure el *trobo*», Coromines (*Presons Im.*, 42); 'troballa' MGadea (*T. del Xè III*, 116); cançoneta burlesca: «--- Eixe bovo, que no 's bovo, / y, per guilopo, mereix / que li cantàrem un *trobo*», id. (I, 58); «és més cert que mos tenim que morí ---. —Pos yo su contava al meu nòvio y ell diu que tot són *trobos*», *Canyissaes* (23). *Trobat* 'mcna de raïm' (cat. occid.; peu de Montserrat, DAG.; a l'Èbre: Bladé, *Benissanet*, 162).

Retobar: difícilment serà tan recent com donaria a entendre el fet de no haver estat registrat pels diccs. fins a 1917, *Diccionari Ortogràfic; AlcM* no el cita fins a Massó i Torrents (*Croquis*, 1897), però és de to popular i en ús natural en els millors autors, com ell i Maragall: «en la llum del seu mirar / --- / *retrob* el ritme que creguí perdut / i mon esprit per sempre s'hi reposa / ---» (*Haidé I*, 21); ni tan sols és segur que sigui contagiatiu des d'altres llengües romàniques, tot i el fet significatiu que *ritrovare* sigui mot predilecte de Dante, que en l'*Inferno* i les altres parts de la *Comèdia* l'usa sovint (dos cops en rima), i no sols en el sentit de mer intensiu (no iteratiu), en el qual sí que és italianisme segur en Fc. Alegre i sense prolongaments catalans. *Retrobament. Retrobança. Retrobable. Retrobador.*

¹ En el sentit poètic ja figura en el romà Giacomo da Lentino 1.ª meitat del S. XIII: Monaci, *Crestomazia dei primi secoli xxx*, § 2, 13. — ² Del ll. *tropus*, i aquest, del gr. *τρόπος* 'volta', 'volt', 'manera', 'melodia', 'estil', 'trop', derivat de *τρέπω* 'jo giro', 'adreço, dirigeixo'. Entre nosaltres primer es va usar en la forma grecollatina *tropos*, pl. [*Ordin. Estudi Bna.*], d'on un sing. *tropo* (Lacav.), en fi (S. XX) catalanitzat del tot, *trop*. DERIV.: *Troper* [1053]. Del mateix verb *tròpic* [Lacav.], en sentit geogràfic per-

què aquestes línies fan el volt de la terra, ja grec *τροπικός*; *tropical* [Belv.]: «comprens entre els tròpics, o sigui que té una latitud geogràfica de menys de 24º», Fontserè (*CiFiNat.*, s. v.); «Oda a Catalunya des dels *Tropics*», bell i enamorat joell d'Agustí Bartra (1941). *Tropisme. Trofeu* [*trofeo*, Lacav.; -*feu*, Belv.]: del b. ll. *trophæum*, ll. *tropacum*, i aquest, del gr. *τρόπαιον* 'monument elevat amb les desferres de l'enemic en el lloc on se n'havia engegat la derrota', derivat de *τροπή* 'girada, retirada, derrota': «abrigui-me de congoxes / Vostra canya, per *trofeu*», clamava al seu martiritzat inspirador, el màrtir de moderns Caifassos, i Judes amb 75 diners canonicenses (*Flors del Calvari*, O. C. Pop. xvi, 91, 'bodes, bodes, bodes, bodes, / bodes, bodes de plati', novella cançó dels eixerits poetastre i nebotet); *intertropical*. Àtrop 'no invertit'. *Atropina*, derivat savi d'"*Ατροπος*, nom de la Parca mortífera (pròpiament 'la inevitable, la que hom no pot girar'), aplicada a la mortífera belladona, planta de la qual s'extrau l'atropina; *atròpic. Epitrope* [Belv.], gr. *ἐπιτροπή* id. *Entropia* [Fontserè, add. al DOrt.]. CRT.: *Tropòfil. Tropòfita. Tropologia* [Lull; Lab. 1840]; *tropològic* [Corella; Lab.], alterat en *tropolical. Tropopausa* [Fontserè, add. al DOrt.]. *Tropopàusia* [id.]. *Treponema*, amb *νημα* 'fil'. *Tropeolàcies*, derivat del ll. *tropaeolum*, diminutiu de *tropaeum* 'trofeu', per la forma de les fulles del tipus d'aquestes plantes. *Allotropia*, amb *ἄλλος* 'altre, diferent'; *allòtrop; allotròpic*. — ³ Deixant de banda les tendències nacionals d'aqueixos romanistes, que no podien deixar d'influir-hi, van ser sobretot el gran respecte que es mereixia l'admirable erudició de Schuchardt, i per altra banda l'actitud de Thomas de limitar la seva argumentació al gallo-romànic, els que influïren en l'acceptació de la tesi de Schuchardt, per part de molts, i en particular M-Lübke (*REW*, 8992, 8936a), els articles del qual sobre aquest problema són molt fluïxos, més que no solen ser: que *trobar* 'comprende versos' i *trobar* 'll. *invenire*' siguin dos mots diferents (TROPARE i TURBARE) és d'una inversemblança manifesta. Aviat s'hi van regirar erudits alemanys com Baist i Gamillscheg, i no veig més que Rohlfs que es vagi adherir a TURBARE després dels 1930 (*ASNSL* CLIX, 300; *Le GcA*, § 298). — ⁴ Era impertinent objectar-hi el sard *trubare* 'agafar peixos', 'perseguir la caça', puix que a Sardenya les transposicions de la *r* tenen caràcter general i gairebé sistemàtic, no pas excepcional com a la resta de la Romània; i, a més, aquí no hi hauria l'«obertura analògica» del timbre de la vocal.

TROBIGUERA, 'lligacama', avui balear i abans general, en la forma *trebuguera*, derivada del mot *trebuc* que designava una espècie de calces o polaines altes, mot perdut entre nosaltres però conservat en occità antic, en mossàrab i en altres llengües romàniques, i llatinitzat en la forma TURBUCUS id. en llatí visigòtic: manllevat del germ. THIHBRÜKS, forma que prengué